

Folketingets Udvalg for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri

København, den 17. juli 2008
Sagsnr.: 12417

Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har i skrivelse af 20. juni 2008 (Alm. del - spørgsmål nr. 360 og 361) udbedt sig min besvarelse af følgende:

Spørgsmål 360:

”Vil ministeren i forlængelse af svaret på FLF alm. del. – samrådssp. AC den 18. juni 2008 om azofarvestoffer oplyse, hvornår og under hvilke betingelser forsigtighedsprincippet kan finde anvendelse?”

Svar:

Forsigtighedsprincippet er kun udtrykkeligt nævnt ét sted i EF-traktaten, nemlig i artikel 174 om miljøbeskyttelse. Anvendelsen af princippet er imidlertid i praksis ikke kun begrænset til miljøsager i gængs forstand. Forsigtighedsprincippet vil således principielt kunne anvendes på alle områder, hvor der er tale om en risiko for miljøet eller for menneskers, dyrs eller planters sundhed og sikkerhed.

Der findes hverken i Traktaten eller i den afledte EU-ret en egentlig definition af forsigtighedsprincippet. I lighed med andre grundlæggende fællesskabsretlige principper så som proportionalitetsprincippet og subsidiaritetsprincippet er princippets rækkevidde blevet præciseret i EF-domstolens retspraksis.

Det kan heraf udledes, at forsigtighedsprincippet finder anvendelse, hvor de videnskabelige oplysninger er ufuldstændige, foreløbige eller usikre, og hvor der er tegn på, at de mulige følger for miljøet eller menneskers, dyrs og planters sikkerhed og sundhed kan være farlige og ikke stemmer overens med det valgte beskyttelsesniveau. Er der tale om en sådan begrundet risiko, giver princippet medlemslandene eller fællesskabsmyndighederne mulighed for at gribe ind. De vedtagne foranstaltninger skal respektere de almindelige EU-retlige principper om blandt andet proportionalitet og ikke-diskrimi-

nation, ligesom de anses for at være foreløbige, indtil uddybende oplysninger om risikoen er blevet indsamlet og analyseret.

Det bemærkes, at EU-Kommissionen blandt andet i lyset af retspraksis har udarbejdet retningslinier for princippet anvendelse i sin meddelelse om forsigtighedsprincippet¹ fra 2000. Disse retningslinier afspejles for så vidt angår fødevarerområdet i artikel 7² i Fødevarerforordningen³, som fastlægger de grundlæggende principper og krav til fødevarerlovgivningen i EU.

Artikel 7 er således en udmøntning af forsigtighedsprincippet, som kan anvendes som konkret hjemmel for en given foranstaltning inden for forordningens anvendelsesområde. Dog må bestemmelsen, ud fra en *lex specialis*-betragtning, vige i de tilfælde, hvor der er fastsat beskyttelsesklausuler i de enkelte regelsæt – fx som det gælder på tilsætningsstofområdet, hvor beskyttelsesklausulen findes i tilsætningsstofdirektivet⁴.

På fødevarerområdet er forsigtighedsprincippet derudover udmøntet i beskyttelsesklausuler i de enkelte retsakter i det omfang, der er tale om harmoniserede områder. Beskyttelsesklausuler gør det muligt for medlemslandene at træffe foreløbige forholdsregler, for eksempel ved at nedlægge et midlertidigt forbud mod usunde eller farlige produkter, selvom produktet er i overensstemmelse med gældende ret. Bestemmelsen har til hensigt at gøre det muligt for et medlemsland at gribe ind over for sådanne produkter, hvis der foreligger ny viden, som blotlægger hidtil upåagtede sundhedsrisici.

Som et andet eksempel, hvor forsigtighedsprincippet, finder anvendelse, kan nævnes den såkaldte miljøgaranti i EF-traktatens (TEF) artikel 95, stk. 4. Denne bestemmelse giver et medlemsland mulighed for at opretholde nationale bestemmelser efter, at et område er blevet harmoniseret på EU-plan. Opretholdelsen skal være begrundet i et af de hensyn, der nævnes i TEF artikel 30, herunder beskyttelsen af menneskers og dyrs liv og sundhed, i miljøbeskyttelse eller i beskyttelse af arbejdsmiljø.

¹ KOM (2000) 1

² Stk. 1. I de særlige tilfælde, hvor det på baggrund af en vurdering af eksisterende oplysninger påvises, at der er mulighed for skadelige virkninger for sundheden, men hvor der stadig er videnskabelig usikkerhed, kan der vedtages sådanne midlertidige risikostyringsforanstaltninger, som er nødvendige for, at sikre det høje sundhedsbeskyttelsesniveau, som Fællesskabet ønsker, medens det afventes, at der fremskaffes yderligere videnskabelige oplysninger med henblik på en mere fuldstændig risikovurdering.

³ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevarsikkerhed.

⁴ Rådets direktiv 89/107/EØF af 21. december 1988 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om tilsætningsstoffer, som må anvendes i levnedsmidler.

På ikke harmoniserede områder kommer forsigtighedsprincippet i spil i relation til TEF artikel 28 og 30 om varernes frie bevægelighed. Medlemslandene har pligt til at orientere Kommissionen og de øvrige medlemslande om samtlige udkast til tekniske forskrifter udstedt i henhold til TEF artikel 28 og 30 for blandt andet at give Kommissionen og medlemslandene mulighed for at reagere på eventuelle begrænsninger i varernes frie bevægelighed. Rejses der indsigelser i forbindelse med en notifikation, er det op til den pågældende medlemsstat at godtgøre, at der er tale om en lovlig handelshindring jf. de særlige hensyn, der opregnes i TEF artikel 30, herunder beskyttelsen af menneskers og dyrs liv og sundhed. Således vil en notifikation af nationale regler i visse tilfælde skulle ledsages af en solid og videnskabelig holdbar dokumentation med det formål at godtgøre, at der er tale om et lovlig handelshindring.

Eva Kjer Hansen

/Thomas Elvensø